

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO

**„DĖL KVALIFIKACINIŲ REIKALAVIMŲ KANDIDATAMS Į PENSIJŲ ANUITETŲ
FONDO TARYBOS NARIUS, KANDIDATŲ Į PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO TARYBOS
NARIUS ATRANKOS, PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO TARYBOS NARIŲ DARBO
UŽMOKESČIO IR KELIONĖS (TRANSPORTO) IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMO DYDŽIO
NUSTATYMO IR KOMPENSAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“**

**PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-20-979) (TAIS Nr. 20-6944(2))**

2020-06-15 Nr.NV-1654

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 35² straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi patvirtinti kvalifikacinius reikalavimus Pensijų anuitetų fondo tarybos (toliau – Taryba) nariams ir atrankos į tarybos narius vykdymo tvarką, o vadovaujantis Įstatymo 35² straipsnio 6 dalimi – Tarybos narių darbo užmokesčio nustatymo ir kelionės (transporto) išlaidų kompensavimo dydį bei nustatymo tvarką, siūlome įvertinti tikslingumą bei galimybę Projektu teikti ir nutarimu tvirtinti ne vieną skirtingus reguliavimo dalykus apjungiantį Kvalifikacinių reikalavimų kandidatams į Pensijų anuitetų fondo tarybos narius, kandidatų į Pensijų anuitetų fondo tarybos narius atrankos, Pensijų anuitetų fondo tarybos narių darbo užmokesčio ir kelionės (transporto) išlaidų kompensavimo dydžio nustatymo ir kompensavimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), o dvi savarankiškas tvarkas, kurių viena būtų taikoma kandidatams ir jų atrankai į Tarybos narius, o kita reglamentuotų Tarybos narių darbo užmokesčio nustatymą ir patirtų kelionės (transporto) išlaidų dydžius, jų nustatymo bei kompensavimo tvarką.

2. Vertinant Aprašu siūlomą kandidatų į Tarybos narius atrankos vykdymo tvarką, pastebime, kad siūlomas reguliavimas suponuoja kandidatų į Tarybos narius atrankos komisijos (toliau – Komisijos) Apraše nustatomų funkcijų vykdant atranką peržiūrėjimą bei siūlymą papildomai įvertinti tokios Komisijos sudarymo poreikį atsižvelgiant į šiuos aspektus. Pirma, vadovaujantis Įstatymo 35² straipsnio 4 dalimi, kandidatų eiti Tarybos narius reputaciją, kvalifikaciją ir patirtį vertins priežiūros institucija, t. y., Lietuvos Bankas, tad Apraše Komisijai nustatoma kandidatų pateiktų dokumentų vertinimo ir laimėtojų eilės sudarymo funkcija, kuri vykdoma nedalyvaujant kandidatams. Aprašo 5 punkte nurodyti Komisijos veiksmai teikiant siūlymus socialinės apsaugos ir darbo ministrui dėl kandidatūrų teikimo nėra detalizuojami. Tokiu būdu sudaroma situacija, kai Komisijos veikla apsiriboja tik kandidatų pateiktų dokumentų vertinimu, aiškiai nenustatant jai kitų veiklų, susijusių su tinkamiausių kandidatų atrinkimo procedūromis, ar sprendimų priėmimu, pavyzdžiui, priežiūros institucijos pateiktos informacijos įvertinimu, pokalbio su kandidatais organizavimu ar pan. Antra, Aprašo lydimojoje medžiagoje nėra pateikta informacijos, kodėl kandidatų dokumentų vertinimui pasirinkti Ministro Pirmininko ir Lietuvos mokslų akademijos deleguoti atstovai, jei, kaip minėta, reputacijos, kvalifikacinius reikalavimus ir profesinės patirties

reikalavimų vertinimą atliks priežiūros institucija. Trečia, Įstatymo³⁵ 4 dalyje nustatyta, kad atranką vykdo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kad Lietuvos Respublikos trišalė taryba turi teisę savo kandidatus siūlyti „Socialinės apsaugos ir darbo *ministerijos atranka*“, todėl svarstyti, ar siūlomos tarpinstitucinės Komisijos sudarymas šiuo atveju būtų pagrįsta bei Įstatymo nuostatas atitinkanti priemonė.

3. Tuo atveju, jei argumentuotai būtų nuspręsta palikti Apraše siūlomą Komisijos sudarymo ir jos veiklos reguliavimą, turėtų būti:

3.1. Projekto 2 punktas pildomas pavedimu socialinės apsaugos ir darbo ministrui per tam tikrą terminą patvirtinti personalinę Komisijos sudėtį;

3.2. Projekto 2.2 papunktyje atsisakyta perteklinės nuorodos dėl Aprašo 7 punkte nurodytų duomenų pateikimo.

3.3. Projekto 3 punktą pradėti tvarkomuojų žodžiu „Pasiūlyti“, nustatant ir konkretų terminą atstovo kandidatūrai pateikti.

3.4. Atsižvelgiant į Projekto svarstymo ir priėmimo Vyriausybėje procedūras ir terminus, įvertinti Projekto 4 punkto aktualumą. Tuo atveju, jei Projektas būtų priimamas po šiame punkte nurodytos datos, reikėtų šį punktą išbraukti.

3.5. Apraše detalizuoti Aprašo 5 punkte nurodytas Komisijos funkcijas, Komisijos veiksmus teikiant atrinktas kandidatūras ministrui (pavyzdžiui, aiškiai nustatyti, ar priimti Komisijos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio) ir tikslinti kitas Aprašo nuostatas, įvertinant šioje išvadoje teikiamas pastabas, susijusias su Komisijos sudarymu bei jos veikla.

4. Aprašo 1 punkto formuluotėje siūlome peržiūrėti nustatomą reguliavimo sritį, papildant ją reguliavimu dėl Tarybos pirmininko skyrimo, patikslinant trumpinių įvedimą arba nuostatoje „kandidatų į Tarybos narius atrankos“ išbraukti žodžius „į Tarybos narius“, atsižvelgiant į nuostatos, kuriai įvestas trumpinys „kandidatai“, turinį.

5. Įvertinant tai, kad Įstatymo 35² straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad „kelionės (transporto) išlaidų kompensavimo dydį bei tvarką nustato Vyriausybė“, Apraše turėtų būti nustatomas konkretus kelionės išlaidų kompensavimo dydis ir patirtų išlaidų kompensavimo tvarka, todėl šiuo aspektu tikslintinas Aprašo pavadinimas, Aprašo 1 punktas bei Aprašo VI skyriaus pavadinimas.

6. Aprašo II skyriuje formuluojant kvalifikacinius reikalavimus kandidatams, pavyzdžiui, Aprašo 3.2 papunktyje nustatant reikalavimą, susijusį su aktuario pareigų atlikimu, vartojami jungtukai „ar“, „arba“, taip eliminuojant galimybę turėti patirties, įgytos ne vienoje iš nurodytų sričių ar įmonių. Atitinkamai šiuo aspektu siūlome peržiūrėti ir Aprašo 3.4, 3.5, 3.6 papunkčius.

7. Siūlome įvertinti, ar Aprašo 4 punkte apibrėžiant privalumais laikytinas sąlygas, jos neturėtų būti siejamos su kandidatų patirtimi apimant investicijų valdymo, rizikų valdymo, aktuarinę bei finansų ir produktų valdymo sritis, pavyzdžiui, privalumu laikytina šiose srityse vadovaujamo darbo patirtis, projektų valdymas ir pan. Atitinkamai turėtų būti tikslinamos ir derinamos tarpusavyje ir Aprašo 1 priedo nuostatos.

8. Aprašo III skyriaus pavadinimas neatitinka šio skyriaus nuostatų, kuriomis reguliuojama ne Komisijos veikla, bet jos sudarymas, nustatomi reikalavimai nariams, ir todėl turėtų būti tikslinamas, pavyzdžiui, įrašant pavadinimą „Atrankos Komisija“. Analogiška pastabą teikiame ir dėl Aprašo IV skyriaus pavadinimo, kuriame reguliuojamas ne dokumentų priėmimas, bet jų pateikimas, todėl siūlome pavadinimą patikslinti.

9. Aprašo 8 punkte, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 26 straipsnio 3 dalies nuostatas, siūlome atsisakyti ministro priimamo teisės akto nurodymo kaip perteklinio. Šiame kontekste būtų tikslinga peržiūrėti ir Aprašo 30 punkto nuostatą.

10. Siekiant dėstymo nuoseklumo Aprašo 9.3 papunkčio nuostatą būtų tikslinga integruoti į Aprašo 6 punkto formuluotę, priešingu atveju, lieka neaišku, kodėl tik nurodytos ministerijos atstovui keliamas specialių žinių reikalavimas. Be to, siūlome papildomai įvertinti galimybę Aprašo III skyriuje nustatyti reikalavimą Komisijos nariams įsipareigoti neatskleisti kandidatų asmens duomenų.

11. Aprašo 10 punkto pirmojo sakinio nuostatą siūlome tikslinti, aiškiai formuluojant nuostatą dėl Komisijos sekretoriaus skyrimo.

12. Aprašo 12 punkte nustatoma alternatyva dėl atrankos paskelbimo momento, aiškiai neatskiriant, kada kuri nuostata turi būti taikoma. Be to, siūlome tikslinti nuostatą „atsilaisvinusios pareigos“ ir vartoti nuostatą „atranka į laisvas Tarybos nario pareigas“. Šiame kontekste tikslinti Aprašo 32 punkte vartojamą nuostatą „neužimtos pareigos“, įvertinant tai, kad pareigos einamos, bet ne užimamos.

13. Pažymėtina, Įstatymo 35² straipsnio 5 dalyje nustatoma, kad Tarybos nariai skiriami 5 metų kadencijai. Tačiau Aprašo 12 punkte nurodoma Tarybos kadencija, o Aprašo 14.2 papunktyje minima Tarybos nario kadencija. Siekiant tikslumo ir vengiant Aprašo nuostatų interpretavimo dėl Tarybos ir Tarybos nario kadencijų nustatymo, siūlome peržiūrėti ir patikslinti minėtas Aprašo nuostatas, atsisakant reguliavimo dėl Tarybos kadencijos, atitinkamai keičiant ir Aprašo 31 punkte siūlomą reguliavimą dėl Tarybos pirmininko skyrimo.

14. Aprašo 13 punkte siūlome atsisakyti nuostatos „kurie nori dalyvauti atrankoje“ kaip perteklinės.

15. Siekiant aiškumo, Aprašo 14.7.7 papunktyje turi būti aiškiai nurodyta, kokius dokumentus būtina pateikti kandidatui, pavyzdžiui, jei turi būti pildoma ir pateikta nurodytų Lietuvos banko valdybos tvirtinamų nuostatų 1 priede nustatyta forma, tai taip ir turėtų būti nurodoma. Be to, nuorodų į kitus teisės aktus teikimas tikslintinas pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijas.

16. Aprašo 14.9 papunkčio nuostatą siūlome tikslinti ir 20 dienų terminą prašymų pateikimui nustatyti kaip atskirą reikalavimą, dėstomą naujame Aprašo punkte.

17. Aprašo IV skyrių siūlome pildyti nuostata, nurodant, kokiam subjektui teikiami atrankos dokumentai (Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai).

18. Siūlome tikslinti Aprašo V skyriaus nuostatas, atsisakant pernelyg detalaus Komisijos sekretoriaus funkcijų reguliavimo, taip pat ir sekretoriui suteikiamos teisės atmesti kandidatūrą (tai Komisijos teisė) nustatymo. Svarstyтина, ar nebūtų pakankama nustatyti, kad Komisija vertina kandidatus, pateikusius visus atrankos dokumentus. Be to, manome, kad dėl atrankos posėdžio datos turėtų spręsti ne sekretorius, bet Komisijos pirmininkas (Aprašo 19 punktas), kad Komisija, o ne sekretorius, turėtų kreiptis į priežiūros instituciją (Aprašo 28 punktas) ir pan.

19. Siekiant taikymo aiškumo, tikslinga patikslinti bei pildyti Aprašo 29 punkto taisyklę, nes neaišku, kaip siūloma nuostata, kad turi būti atrinkti ir teikiami skyrimui *visi* kandidatai į Tarybos narius, būtų taikoma ne pirmą kartą skiriant Tarybos narius, bet vėliau, pavyzdžiui, tais atvejais, kai Tarybos narių kadencijos būtų skaičiuojamos skirtingais terminais.

20. Siūlome atsisakyti Aprašo 33 punkto, nes Vyriausybei nėra Įstatymu pavesta detalizuoti

Tarybos narių atleidimo procedūrą bei terminus. Be to, tai nėra skyriaus, nustatančio kandidatų atrankos taisyklės, reguliavimo dalykas.

21. Jei argumentuotai nebūtų atsižvelgta į šios išvados 1 pastabą, siekiant dėstymo nuoseklumo, siūlytume Aprašo VI skyriuje dėstomą Tarybos nario darbo užmokesčio ir kelionės (transporto) išlaidų kompensavimo reguliavimą atskirti ir dėstyti atskiruose Aprašo skyriuose.

22. Tikslinga patikslinti Aprašo 34.1 papunkčio formuluotę, atsisakant besikartojančių nuorodų į tuos pačius Aprašo punktus.

23. Apraše reguliuojant Tarybos nario darbo užmokesčio nustatymo tvarką, siūlytume papildomai įvertinti, ar Aprašo 35 punkto nuostata dėl darbo užmokesčio nemokėjimo nebus ribojama Tarybos narių teisė gauti teisingą atlygį už darbą, o taip pat pasirinkti kitokias darbo formas (ne tik posėdis), už kurias gali būti atlyginama, nes Įstatymo 35² straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad Taryba veikia pagal savo reglamentą ir kad Tarybos sprendimai priimami posėdyje. Pavyzdžiui, ar neturėtų būti apmokama, už pasirengimą posėdžiui, paruošiamųjų dokumentų rengimą ar pan. Taip pat būtų tikslinga įvertinti, ar paskirtam Tarybos pirmininkui, kaip turinčiam papildomų funkcijų, neturėtų būti sudaryta galimybė gauti didesnę darbo užmokesčių nei kitiems Tarybos nariams, neviršijant Įstatymu nustatyto dydžio.

24. Dėl Apraše nustatomų kelionės (transporto) išlaidų kompensacijos dydžio ir tvarkos nustatymo, pažymime, kad siūlomoms kompensavimo dydžiams (100 proc., 0,08 euro, 600 km) pagrįsti trūksta informacijos, lydimose medžiagoje ji nėra pateikta, todėl lieka neaišku, kokiais skaičiavimais ar teisės aktais vadovaujantis jie nustatomi. Pastebime, kad Vyriausybės nutarimuose, reguliuojančiuose kelionės ir transporto išlaidų kompensavimą, skirtingiems subjektams nustatomos skirtingos kelionės išlaidų kompensavimo taisyklės, pavyzdžiui, *Vyriausybės 2012 m. rugsėjo 26 d. nutarimo Nr. 1183 „Dėl išlaidų, susijusių su laikinu teisėjo perkėlimu, ir teisėjo važiavimo išlaidų, kai jis vyksta nagrinėti bylos kitose patalpose, kompensavimo taisyklių patvirtinimo“* teisėjams, vykstantiems nagrinėti bylos kitose patalpose, kompensuojamos važiavimo visomis transporto priemonėmis, išskyrus taksi, išlaidos – visuomeninio transporto bilietų (jeigu vykstama visuomenine transporto priemone) arba degalų (jeigu vykstama asmenine transporto priemone arba tarnybiniu transportu) įsigijimo išlaidos, ne didesnės negu 3 bazinių socialinių išmokų dydžių per mėnesį. Tačiau „teikiant antrinę teisinę pagalbą kelionės į antrinės teisinės pagalbos teikimo ar procesinių veiksmų atlikimo vietą ir atgal transporto išlaidos, kai advokatas turi vykti į kitą Lietuvos Respublikos gyvenamąją vietovę, kurioje atliekamas procesinis veiksmas ar turi būti suteikta antrinė teisinė pagalba (jeigu vykstama taksi, apmokama vidutinė kelionės maršrutiniu autobusu kaina; jeigu važiuojama išsinuomota ar pagal panaudos sutartį perduota transporto priemone arba advokato transporto priemone, apmokama atsižvelgiant į kelionės atstumą kilometrais pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro tvirtinamą atstumų tarp Lietuvos miestų ir pasienio kontrolės punktų lentelę (toliau – atstumų lentelė), taikant 0,08 euro koeficientą ir gautą sumą didinant 10 proc. automobilio eksploatavimo išlaidoms padengti. Jeigu miestas, į kurį vykstama, atstumų lentelėje nenurodytas, nuvažiuotų kilometrų skaičius apskaičiuojamas naudojantis internete viešai prieinamais žemėlapiais (pavyzdžiui, maps.lt, maps.google.lt) pagal trumpiausią atstumą nuo vieno iki kito miesto“ (*Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimas Nr. 364 „Dėl už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“*). Siūlome pagrįsti Apraše siūlomus kompensavimo

dydžius, kartu įvertinant ir tai, ar Tarybos nariams, vykstantiems lengvuju automobiliu, neturėtų būti padengiamos ir automobilio eksploatavimo išlaidos.

25. Siūlome tikslinti Aprašo 41 punkto formuluotę, nes nenurodoma, kokių dokumentų, minimų Apraše, atžvilgiu siūloma taikyti šį punktą, kartu įvertinant ir Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo 13 straipsnio 1 dalies reguliavimą.

26. Atsižvelgiant į Aprašo 2 priede dėstomą darbo užmokesčio dydžio reguliavimą, siūlytume patikslinti teikiamą lentelę ir nuostatas dėstyti glausčiau, atsisakant besikartojančių nuostatų, suderinant sąvokų „darbo užmokestis“ ir „atlygis“ vartojimą.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė

Tatjana Knyzienė, tel. 870663862, el. p. tatjana.knyziene@lrv.lt